

עין משפט
גד מצוה

בד א מיי פיי מהל
גיושין הלכה י
קמג עשין נ טור ש"ע
הש"ע סימן קמט סעיף א:

פסקי רי"ד

ר' יהודה אומר ר"ד היא כאשת איש לכל דבר ר' יוסי אומר מגורשת ואינה מגורשת. פ' לא תתייחד עמו אלא בעדים שמא יבא עליה ויתבטל הגט ותהא צריכה גט שני לבעילה זו ולקמן בפ' הוורק (פה). פליגי ב"ש ובי"ב במגורש את אשתו ולנה עמו בפונדקי ומצריכי לה ב"ה גט שני ואצ"פ שהגט זה אינו גומר אלא סתמן מיתה כיון דאמר מהיום אם מתי למפרע הוא קונה ואינו פוסט הביאה ששעה בה לאחר מיכן הלכך אם יבא עליה צריכה ממנו גט שני: ומה היא באותו הימים. פ' בעל כרחיה פשטא דמתני' הכי משמע דקאי אמתני' דלעיל דתנן מהיום אם מתי מפעשיו אם מתי ועלה קאי מה היא באותן הימים שאם נתן ראוברן גט לאשתו באחד בניסן ואומר לה מהיום אם מתי ולא מת אלא בא' באייר מה היא כל ימי ניסן ר' יהודה אומר כאשת איש לכל דבריה. פ' דקסבר ר' יהודה לא קנה הגט אלא בשעת מיתה אבל כל ימי ניסן היא אשתו מגורשה והבא עליה בשגגה מביא חטאת קבועה. ר' יוסי אומר מגורשת וכו'. פ' גט שני: סובר שאין גט זה אלא בשעת מיתה מיהו כל ימי ניסן לא ידוינקין לה כאשת איש מגורשה לוייב הבא עליה בחטאת קבועה אלא ספק אשת איש והבא עליה מביא אשם תלוי: תאנא ובלבד שימות פ' התם פליג ר' יוסי על ר' יהודה אבל אם הבריא ולא מת אנגליא מילתא דכל אותן הימים אשת איש גמורה היא שהרי בש"ט הגט מפקירו ומקשה ולכי מיתה הוי גיטא והא קי"ל אין גט לאחר מיתה פ' הוינן עבדי לה ר' יוסי ור' יהודה אשת איש כל ימי יהודה מערבין (עירובין ל:). אמר^א דלמ^א ד

אין צריכה לא חייל עירוב כלל^א ואם כן הכא נמי לא היה להם לגירושין לחול כלל אנצ"ג דהוצר הדבר לבסוף על כן נראה לרבינו יצחק דטעמא דרבי יוסי דאמר מגורשת ואינה מגורשת משום דמספקא לן א^י חלין הגירושין משעת נתינה כר' מאיר או חלין שעה אחת קודם מיתה כר' יהודה^י וכן פירש ריב"ם: **אָמַר רבה באומר מעת שאני בעולם.** פ' בקונטרס שאמר צפירוש הרי זה גיטך מעת שאני בעולם ומילתא בלפי נפשיה היא ולא קאי ארישא אחרי זה גיטך מהיום אם מתי דהתם לכולי עלמא מגורשת משעת נתינה ואין גט נראה לר"ת דבשנא דמה לא צוותא הימים משמע דקאי אמנאי דליירי לעיל ועוד אומר רבינו יצחק דבתוספתא (פ"ה ה"ד) צהדיא משמע דקאי אמהיום אם מתי דקתני הרי זה גיטך מהיום אם מתי מחולי זה הימים שצניתים בעלה וכאי בצמיאתה כו' ומייתי פלוגתא דהנך תנאי דבסמון ונראה לר"ת כמו שכתב בפ' רבינו חננאל נעשה כאומר ככ"ף מעת שאני בעולם^י כלומר מהיום דקאמר^י היינו מחיים שדעתו לאחר הגט כל מה שיוכל רק שיחול מחיים שעה אחת סמוך למיתתו ואע"ג דקאי ארישא אמהיום אם מתי פריך שפיר והא אין גט לאחר מיתה כיון דקתני הרי היא כאשת איש לכל דבריה א"כ אין גט חל משעת נתינה אלא לאחר מיתה אע"ג דאמר מהיום וכן ר' יוסי דאמר מגורשת ואינה מגורשת^י אינה מגורשת ודאי אלא משעת מיתה ואילך והא אין גט לאחר מיתה וא"ת והא דאמר^י כל היוצא למלחמת בית דוד גט כריתות כותב לאשמו ופירש בקונטרס^י שהיה כותב גט על תנאי אם

ראוה שנתייחדה עמו באפ"ה. צהורק (לקמן דף פא). תנן המגרש את אשמו ולנה עמו צפונדקי ובסמון מייתי לה^א ה"ה נתייחדה עמו באפילה כדמשמע הכא: **נָתַן לָהּ כספים** חוששין משום זנות. א[פ' אפילו ראוה שנבעלה כיון שנתן לה כספים

פרש"י דזנות אין שייך לשון חוששין

דלכהונה כבר נפסלה שהרי היא גרושה ולתרומה לא מיפסלא בת כהן אלא צניאת עזירה שנבעלה לכותי חלל נתין ממזר ולאגז קידושין נקט חוששין ומיהו לרבי אלעזר דאמר^יא פנוי הבא על הפנויה שלא לשם אישות^ו עשאה זונה נקט נמי שפיר חוששין בזנות ומיהו סתמא דתלמודא צינמות (דף סא:). לא אשכח משנה או צרייתא כרבי אלעזר: **אִם בן מאי אף.** דהני תרי מיילי סתמן **אהדי** דאי חוששין לזנות אין חוששין לקדושין: **תנא ובלבד שימות.** פ' בקונטרס תנא דקאמר רבי יוסי מגורשת ואינה מגורשת היינו אם מת לבסוף י^י ובשעת מיתה הויא מגורשת גמורה דאמרמין ולכי מיית הוי גיטא אכל אם לא מת איגלאי מילתא דלאו גיטא הוא וחייד טעאת וטעמא דרבי יוסי מפרש הקונטרס בסמון משום דלין צריכה ולא אמרינן לכשמת הוצר הדבר שמתחלה היו אותן שעות רחוקות מן המיתה והיתה אשת איש צודאי אלא אין צריכה ומשצה משעת נתינה ועד שעת מיתה ספק גרושה ואין נראה לרבינו יצחק דאי סבר אין צריכה א"כ כי היכי דעד שעת מיתה הויא ספק מגורשת אע"ג שהוצר הדבר לבסוף שאותן שעות היו רחוקות מן המיתה משעת מיתה ואילך נמי לא תהא מגורשת ודאי אע"פ שהוצר הדבר לבסוף שאותה שעה היתה סמוכה למיתה כיון דבשעה שהיה גט לחול לא היה מצורר ולעיל צייש פרק כל הגט (דף כה:). דייקין צהדיא^ב דיש צריכה כיון דכי מיית הוי גט ואפילו לא מת מאותו חולי יהיה לנו לומר שתהא מגורשת מספק כל אותם הימים ולא נאמר הוצר הדבר שלא חלו כלל הגירושין ועוד דבפרק בכל מערבין (עירובין ל:). אמר^א דלמ^א ד

אין צריכה לא חייל עירוב כלל^א ואם כן הכא נמי לא היה להם לגירושין לחול כלל אנצ"ג דהוצר הדבר לבסוף על כן נראה לרבינו יצחק דטעמא דרבי יוסי דאמר מגורשת ואינה מגורשת משום דמספקא לן א^י חלין הגירושין משעת נתינה כר' מאיר או חלין שעה אחת קודם מיתה כר' יהודה^י וכן פירש ריב"ם: **אָמַר רבה באומר מעת שאני בעולם.** פ' בקונטרס שאמר צפירוש הרי זה גיטך מעת שאני בעולם ומילתא בלפי נפשיה היא ולא קאי ארישא אחרי זה גיטך מהיום אם מתי דהתם לכולי עלמא מגורשת משעת נתינה ואין גט נראה לר"ת דבשנא דמה לא צוותא הימים משמע דקאי אמנאי דליירי לעיל ועוד אומר רבינו יצחק דבתוספתא (פ"ה ה"ד) צהדיא משמע דקאי אמהיום אם מתי דקתני הרי זה גיטך מהיום אם מתי מחולי זה הימים שצניתים בעלה וכאי בצמיאתה כו' ומייתי פלוגתא דהנך תנאי דבסמון ונראה לר"ת כמו שכתב בפ' רבינו חננאל נעשה כאומר ככ"ף מעת שאני בעולם^י כלומר מהיום דקאמר^י היינו מחיים שדעתו לאחר הגט כל מה שיוכל רק שיחול מחיים שעה אחת סמוך למיתתו ואע"ג דקאי ארישא אמהיום אם מתי פריך שפיר והא אין גט לאחר מיתה כיון דקתני הרי היא כאשת איש לכל דבריה א"כ אין גט חל משעת נתינה אלא לאחר מיתה אע"ג דאמר מהיום וכן ר' יוסי דאמר מגורשת ואינה מגורשת^י אינה מגורשת ודאי אלא משעת מיתה ואילך והא אין גט לאחר מיתה וא"ת והא דאמר^י כל היוצא למלחמת בית דוד גט כריתות כותב לאשמו ופירש בקונטרס^י שהיה כותב גט על תנאי אם

היה עד^א באייר הוצר הדבר שכל חודש ניסן היתה אשת איש גמורה ולא קנה הגט אלא באותה שעה שהיתה סמוכה למיתה וקסבר ר' יהודה יש ברירה ור' יוסי סבר אין ברירה אלא כיון שבשעת הבעילה היה הדבר בספק הבא עליה מביא אשם תלוי כספי המעשה שבאותה שעה אנו דנין אותו ואצ"פ שמתברר לאחר מיכן שאין זו שעת קנין הגט לא סמכין אברירה אלא בשעת הבעילה אנו דנין אותו ואין זה דומה לספק חלב המתחייב אשם תלוי ואם מתברר לאחר מיכן מביא חטאת דהתם אם אצלו היה ספק היה יכול להתברר מאחרים אבל זה הספק אין אדם בעולם שיכול לברור שמי יודע אם ימות מיד ותהיה זו השעה של קנין הגט או לא ימות מיד הלכך אצ"פ שחובר לאחר מיכן שלא מת מיד לא סמכין אברירה אלא כעת הבעילה אנו דנין אותו והכי אמר^י לעיל בפ' כל גט בגמ' דבריריה פליגי רבי יוסי ורבי יהודה דלרבי יהודה יש ברירה ולרבי יוסי אין ברירה: ת"י ימים שבינתיים בעלה וכאי במציאתה ובמעשה ידיה ובתפירת נדריה ויורשה

עג:

מי שאחזו פרק שביעי גיטין

כאשם איש. והבא עליה צמוד צחנק ובשוגג צחטאת ואע"ג דמת מאותו חולי לפי שלא גירשה אלא סמוך למיתה ובגמ' מוקי לה כאומר לה במסירת הגט הרי זה גיטך והתגרשי צו מעת שאני בעולם אם מתי הלכך רבי יהודה סבר סמוך למיתה הוא דהוי גט ומקמי הכי אשת איש היא ורבי יוסי סבר ממי יהצ לה גיטא כל שעתא מספקא לן צמעת שאני בעולם הלכך ספיקא היא והבא עליה כאשם תלוי: **גְּבוּ דְּדָבָר אַחֵר.** בתשמיש: **וּחוּשְׁשִׁין מִשּׁוּם זָנוּת.** שמא צא עליה ולקמן פריך מאי קאמר: **וְאִין חוּשְׁשִׁין.** שמא בעל לשם קידושין להלכריכה גט שני: **מַאי קָאָמַר.** קתני אין חוששין שמא נתעסקו בדבר אחר^י וחוששין משום זנות ואין חוששין משום קדושין רבי יוסי ברבי יהודה אומר אף^י חוששין משום קידושין מאי קאמר אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוא ה"ק ראוה שנבעלה חוששין משום קידושין נתן לה כספים חוששין משום זנות דאמר^י באתנגה נתן לה ואין חוששין משום קידושין רבי יוסי בר' יהודה אומר א"ף בוז חוששין משום קידושין כמאן אולא הא דאמר^י רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן מחלוקת כשראוה שנבעלה אבל לא ראוה שנבעלה דברי הכל אין צריכה הימנו גט שני כמאן כדברי הכל מתקף לה אביי מירי כספים קתני אלא אמר אביי ה"ק ראוה שנבעלה חוששין משום זנות ואין חוששין משום קידושין ר' יוסי ברבי יהודה אומר אף חוששין משום קידושין כמאן אולא הא דאמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן מחלוקת כשראוה שנבעלה אבל לא ראוה שנבעלה דברי הכל אין צריכה הימנו גט שני כמאן אביי יהודה מתקף לה רבא א"כ מאי אף אלא אמר רבא ה"ק ר'רבי יוסי בר רבי יהודה אומר אף לא ראוה שנבעלה חוששין משום קידושין כמאן אולא הא דאמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן מחלוקת כשראוה שנבעלה אבל לא ראוה שנבעלה דברי הכל אין צריכה הימנו גט כחד: מה היא צריכה הימנו גט במאן דלא כחד: מה היא באותן הימים רבי יהודה אומר כאשת איש לכל דבריה ר' יוסי אומר מגורשת ואינה מגורשת: **תנא^י ובלבד שימות ולכי מיית הוי גיטא** והא קיימא לן דאין גט לאחר מיתה אמר^י רבה באומר מעת שאני בעולם: תנו רבנן ימים שבינתיים בעלה וכאי במציאתה ובמעשה ידיה ובהפרת נדריה ויורשה ומטמא

וצית הלל דדבר זה דלא שציק צ"ה וסמיס כב"ש אכל רבי יוסי סבר לה כרבי יוחנן ולא כמאן דמוקי פלוגתייהו אף בשלא ראוה שנבעלה דהא הכא כי לא ראוה כולוה מודו דלא חיישינן: **מַאי אָף.** דהא חששא דזנות לאו דווקא חששא אלא קולא היא לומר מוליך אותה בזנות ואין חוששין לקידושין ור' יוסי הוה ליה למימר חוששין לקידושין ואין מוליך להקל בזנות: **אָף לא ראוה כו'.** דכיון שראוה שנתיחדה עדי היחוד הן הן עדי ציהא דכיון דגייסי אהדדי חוששין לציהא: **גט כחד.** דאי לת"ק אפי' ראוה נמי האמר תולין בזנות ואינה לריכה גט לרבי לרבי יוסי כי לא ראוה נמי קאמר חוששין וסצירה ליה כמאן דמוקי התם פלוגתייהו בשלא ראוה וקמנכרי לה צ"ה גט: **סנא וצלנד שימות.** אכל אי לא מת איגלאי מלתא דלאו גיטא הוא וחייד חטאת: ופריקין צין לר' יוסי דמשוי לה אשת איש ספק צין לרבי יהודה דמשוי לה אשת איש ודאי י^יולכי מיית היכי הוי גיטא הא לדידהו לא הוי גט למפרע משעת מסירה אם כן לא הוי גט עד לאחר מיתה: ומשני **אמר רבה.** מתני' לאו באומר מהיום אם מתי דההיא ודאי לכי מיית איגלאי מילתא דהוי גט משעת נתינה והבא עליה פטור אלא באומר מעת שאני בעולם להוי גט הלכך לרבי יהודה סמוך למיתה חייל גיטא ומעיקרא אשת איש היא ורבי יוסי סבר משעת נתינה מספקא לן דלמא זו היא שעה הסמוכה למיתה והוי גט ספק ואע"ג דחי טפי אין צריכה: **שצניתים.** צין נתינה למיתה: ומטמא

וצית הלל דדבר זה דלא שציק צ"ה וסמיס כב"ש אכל רבי יוסי סבר לה כרבי יוחנן ולא כמאן דמוקי פלוגתייהו אף בשלא ראוה שנבעלה דהא הכא כי לא ראוה כולוה מודו דלא חיישינן: **מַאי אָף.** דהא חששא דזנות לאו דווקא חששא אלא קולא היא לומר מוליך אותה בזנות ואין חוששין לקידושין ור' יוסי הוה ליה למימר חוששין לקידושין ואין מוליך להקל בזנות: **אָף לא ראוה כו'.** דכיון שראוה שנתיחדה עדי היחוד הן הן עדי ציהא דכיון דגייסי אהדדי חוששין לציהא: **גט כחד.** דאי לת"ק אפי' ראוה נמי האמר תולין בזנות ואינה לריכה גט לרבי לרבי יוסי כי לא ראוה נמי קאמר חוששין וסצירה ליה כמאן דמוקי התם פלוגתייהו בשלא ראוה וקמנכרי לה צ"ה גט: **סנא וצלנד שימות.** אכל אי לא מת איגלאי מלתא דלאו גיטא הוא וחייד חטאת: ופריקין צין לר' יוסי דמשוי לה אשת איש ספק צין לרבי יהודה דמשוי לה אשת איש ודאי י^יולכי מיית היכי הוי גיטא הא לדידהו לא הוי גט למפרע משעת מסירה אם כן לא הוי גט עד לאחר מיתה: ומשני **אמר רבה.** מתני' לאו באומר מהיום אם מתי דההיא ודאי לכי מיית איגלאי מילתא דהוי גט משעת נתינה והבא עליה פטור אלא באומר מעת שאני בעולם להוי גט הלכך לרבי יהודה סמוך למיתה חייל גיטא ומעיקרא אשת איש היא ורבי יוסי סבר משעת נתינה מספקא לן דלמא זו היא שעה הסמוכה למיתה והוי גט ספק ואע"ג דחי טפי אין צריכה: **שצניתים.** צין נתינה למיתה: ומטמא

ד' יוסי יאית ליה זמנו של שטר מוכיח עליו והכא מספקא ליה היינו טעמא דאם מתי מספקא ליה אי הוה כמפריש בהדיא דוקא בשעה אחרונה שהוא בעולם ועוקר הזמן הכותב בגט. רשב"א. I. לא בשביל שיחול הגט לאלתר קאמר [אלא]. מוס' הלא"ש. II. דמספקא ליה אי מהיום ממש קאמר או מעת שאני בעולם קאמר. ולא"ש סימן ד'.

מסורת הש"ס

א) [תוספתא פ"ה].
ב) [מלטי חוששין לקולא].
ג) [מלטי חוששין שבת קאל. ד"ה עמי"ש רש"י שבת קאל. ד"ה וטמאלא].
ד) [לקמן פא. ראוה שנבעלה חוששין משום זנות ואין חוששין משום קידושין ר"י ס"א מ"ה].
ה) [תוספתא פ"ה ה"ד, ויטעמא לה. ועי' רש"י.].
ו) [בראשונים הגיטא דבה, I].
ז) [תוספתא פ"ה ע"ש, וס' לתא מיתב ויורשה ומקמא לה. ועי' רש"י.].
ח) [דף פסא: טו] [דף פט: י].
ט) [דפרי"ד לבי, יא] [ונמות סא: י].
י) [דפרי"ד ושמעת, יג] [ע' מוס' יצמות סה: ד"ה כאומר].
יא] [נצבת ט. וסס].
טו) [נצבת סס ובכמות יא].

גליון הש"ס

תום' ד"ה נתן לה כספי' וכו' עשאה זונה נקב. ע' יצמות ד' טט ע"ה מ"ה' לא פוסלין:

הגהות הב"ח

א) גב' ר' יוסי כרבי יהודה אומר אף בוז חוששין:
ב) רש"י. חוששין וכו' גט ישן ג"צ לקמן דף עט ע"ב:
ג) ד"ה כמאן וכו' צהורק ג"צ דף פא:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) תום' ד"ה נתן לה כספים חוששין משום זנות פ' אפילו ראוה וכו' עד סופו. עיין סמדיקין ד' גט ע"ב מוס' ד"ה מ"ל ונת כהן וכו' ושוב לרמי כספר לקמן דף עט ע"ב:
ג) ד"ה כמאן וכו' צהורק ג"צ דף פא:

מוסף רש"י

באשת איש. אם כהן הוא אורכלת בתמורה ואם זימנה מתקן. [ועילי כהה]. מחלוקת כשראוה שנבעלה. צ"ש כפרי אלס עושה צעילמו צעילת זמז ומת וכל כמת דלא אמת הייתי צועל לשם קדושין לא אמרינן לשם קדושין צעל וצ"ה כפרי אין אלס עושה צעילמו צעילת זמז [לקמן א.].

מוסף תוספות

א. פלוגתא דרבי ובי"ה וכו' לאו דוקא לנה דה"ה.
ב. מלכדי פ"י מסה.
ג. לרבי יהודה. מוס' עירובין א. דגט שב"מ א"א לוי חייבין על אלא ע"י.
ד. מוס' הלא"ש. ג. [ולענין מתנה אדם על עירובו. רשב"א. I. כל היכא דשייך בה דין ברירה. רשב"א. II. מהיום' עיקר ראם מתי' תנאה, ולכי מאית. רשב"א. I. I.]
ה. מתי עיקר ומיהו דוקא אם מה, אבל אם נתרפא לא, דהא אפי' הוי 'מהיום' כמיהת, הא אתני במיהת, אבל כשתרפא איגיל מילתא למפרע דלא חל הגט כלל, והיינו דתני עלה ובלבד שימות, ולר' יוסי דוקא איצטריך למיתני הכי ולפי פירוש זה ר' יוסי נמי אית ליה ברירה וכו' ואע"ג

^[1] גיטת רבינו כתי' הרי"ס שהוצא בתוס' מן דף פא' דאמר